

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT ~ MAGASIN

9DE ÅRG.

DEN 30 AUGUSTI 1908.

Nº 48

Foto. Rahmn. Lund.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöversparre Stlm.—Gbg.

Nils Olsson

NILS HANSSON.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Alla sakkunniga voro ense om, att det för några vecor sedan afhållna skånska landtbruksmötet i Eslöv var något i sitt slag enastående, särskildt på nötkreatursafvelns område. Äfven den i landtbruksförhållanden mindre förfarne kan göra sig en föreställning om, hvad här framvisades, när han hör sådana siffror, som att en enda ko på ett år lämnat en mjölkafkastning af icke mindre än 9,291 kg., hvilket om landtman- nen finge betalt med i de större städerna gällande priser skulle beteckna en bruttoinkomst för ägaren af öfver 1,800 kr. Eller hvad säges om en hel grupp af kor, hvilka i medeltal hvardera lämnade mjölk för en smörtillverkning af icke mindre än 200 kg. ? Kännare äro ock ense om, att Skåne numera på nötkreatursafvelns område intager en plats, som kanske t. o. m. är den främsta i världen.

Det är naturligtvis icke en man allena, som har förtjänsten af att ha framkallat denna utomordentliga utveckling med dess glänsande resultat. Men därom råder nog ingen meningsskiljaktighet, att i främsta rummet bland föregångsmännen bör nämnas numera före- ståndaren för afdelningen för husdjurskötsel och me- jerihandling vid centralanstalten i Stockholm för försöksväsendet på jordbruksområdet, agronomen *Nils Hansson*.

Den bana, Nils Hansson lagt bakom sig, hör till de mera ovanliga. Han är född den 8 mars 1867 i Djurslöf i Tottarps socken af Malmöhus län, där fa- dern, Hans Hansson, var landtbrukare, och tillhör en stor, af gammalt ansedd bondesläkt i denna typiskt skånska bygd. Någon högre lärd undervisning kom honom icke till del, utan från folkskolan och delta- gandet i arbetena på fädernegården gick vägen till Hvilans folkhögskola, hvilken han genomgick 1883 —84. Ett år senare återvände han dit för att del- taga äfven i den därmed förenade landtmannakursen. Detta skedde med stor utmärkelse, men han hindra- des icke häraf att fortsätta med att skaffa sig grund- lig kännedom äfven om landtbrukets praktik: i fem år var han "gårdsdräng" vid faderns landtbruk.

År 1891 ingick han emellertid giftermål och arren- derade då det hemman, Framnäs, han allt sedan dess innehaft och snart förvandlade till en mönstergård. Bredvid den sysselsättning i praktiskt landtbruk, som härigenom påhvilade honom, mottog han redan 1893 anställning som biträdande lärare vid Hvilans folk- högskola, vid hvilken han alltsedan sin elevtid varit varmt knuten och där föreståndaren, dr Leonard Holm- ström, med sitt varma intresse äfven för jordbrukets förkofran tjänade honom till föresyn och skänkte ho- nom uppmuntran. Han genomgick nu äfven det när- belägna Alnarps landbruksinstitut, där han ytterligare förkofrade sina teoretiska insikter och från hvilket han afgick med högsta betyget och Nathorstska stipendiet som särskild utmärkelse.

Detta var 1896 och Nils Hansson stod nu tjugo- nioårig färdig att rätt på allvar göra insatser på det område, där han inom kort skulle bli en märkesman. Han blef ordinarie lärare vid Hvilans landtmanna- skola och kom därigenom att utöfva ett vidsträckt inflytande på den uppväxande skånska landtmanna- ungdomen. År 1898 gjorde han i Danmark bekantskap med de trefvande försök, man där igångsatt att an- ordna s. k. mjölkkontroll. Denna bör icke förväxlas med den kontroll med den saluhållna mjölkens fett- halt och öfriga egenskaper, som i stadssamhällen plägar utöfvas. Dess innebörd kan kanske enklast uttryckas så, att den innebär en kontroll öfver, att kon betalar födan: mjölk- och smörafkastning jämföras med foderkonsumtionen. Men härmed är ock en mjö-

lighet beredd att vid afveln kunna gifva företräde åt sådana kor och nötkreatursstammar, som visat sig be- tala fordret bäst genom rikligare mjölkproduktion: undermåliga kreatur utgallras omedelbart ur ladugår- den, till pålägg användas afkomlingar ur de stammar, som utmärkt sig. Det är Nils Hanssons förtjänst att på otroligt kort tid ha bragt tillämpningen af en så anordnad mjölkkontroll till genombrott i vårt land, och naturligtvis främst i Skåne. 1898 bildades å Hvilan den första mjölkkontrollföreningen; innevarande år räknar vårt land icke mindre än 500, medan man i Tyskland ännu icke hunnit upp till större antal än 140.

Det är tydligt, att denna mjölkkontroll, när den så- lunda anordnades i samarbetets form, skulle få bety- delse långt utöfver den enskilda ladugårdens område.

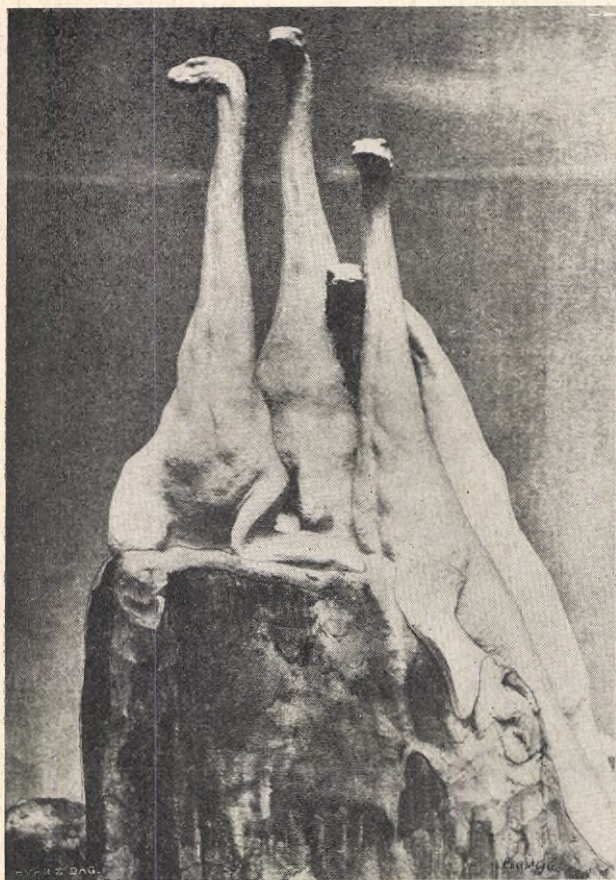
Hufvudsakligen genom Nils Hanssons förtjänst lades de genom kontrollen vunna resultaten till grund också för nötboskapspremieringen och vid prisbedömningen på landtbruksutställningarna samt blefvo naturligtvis värdefulla tillägg vid den stambokföring, med hvars anordnande man likaledes i Skåne med framgång gript sig an. På detta sätt fick afvelsarbetet en objektiv grund att bygga på, det blef ej längre in- skränkt till de yttre rastecknen, färgen t. ex., och så uppstod den skånska "smörko", hvilken på Eslöfsmö- tet satte kännarne i hänryckning och väl inom kort vill ha ett ord med i laget äfven på den internatio- nella afvelsdjursmarknaden.

Dessutom riktades genom kontrollen landtmännens uppmärksamhet starkare än dittills på de viktiga utfodringsproblemen. Landtbruket öfver hufvud, men särskildt ladugårdsskötseln arbetar i själftva värdet med en så liten vinstmarginal, att äfven de minsta förskjutningar i riktning af öfverflödig utgift blifva ödesdigra för driftsresultatet. "Kontrollen" öppnade först rätt ögonen för detta förhållande, och det har redan visat sig, att genom en ändamålsenligare sam- mansättning af fodret afsevärda besparingar i ladu- gården stått att vinna. Nils Hansson, hvilken 1901 mottog en ledande och enande ställning för kontroll- föreningarna i Malmöhus län såsom deras öfverkon- trollant, har på detta område icke blott lyckats vinna vackra resultat, korrigerade tyska teoretiska beräk- ningar och danska ej tillräckligt omsorgsfullt anord- nade praktiska experiment, utan framför allt outtrött- ligt och med framgång arbetat på att göra de nyupp- täckta utfodringsprinciperna bekanta för vår landt- brukarevärld, hvilken af dem dragit och ännu mer kommer att draga oberäknelig nytta.

Redan 1905 mottog Nils Hansson utmärkelsen att kallas till ledamot af landtbruksakademien. När riks- dagen sedermera beviljade medel till upprättande af en centralanstalt för försöksväsendet på jordbruksom- rådet, var det helt naturligt en allmän önskan att vinna honom till föreståndare för dess afdelning för husdjurskötsel och mejerihandling. I ekonomiskt hänseende var platsen föga lockande, men kärleken till uppgiften kom Nils Hansson att öfvervinna sina betänkligheter. För lidet år utnämndes han vid fyr- tio års ålder till den ledande platsen på det område, han med sådan framgång gjort till föremål för sitt lifs verksamhet och där man för fosterlandets och det svenska landtbrukets skull må hoppas, att ännu många segrar förestå honom.

Här skola icke beröras de insatser, Nils Hansson gjort i sitt läns småbruks- och egnahemsrörelse. Vare nog sagdt att han äfven inom densamma intagit en ledande plats, där han djupt skall saknas, då han nu definitivt afflyttar från den skånska hembygden till hufvudstaden.

TVENNE MÄRKLIGA SKULPTURER.

Efter fotografi.

CARL MILLES SVANÖDLOR, som eventuellt komma att resas i Stockholms inlopp.

Kliché: Bengt Silfverparre.

Är det ett konstverks uppgift att vara väckande, att genom sin inneboende tanke locka fram vår fantasi ur hvardagslivets trånga pass, då har *Milles* lyckats. Och är den högsta konstens mål att ödmjuka våra sinnen inför stora idéer, äfven då han bragt det dit. Ty hans konstverk — svanödlorna — är stort och mäktigt, och inför dess idé står man tankfull som inför halfvets oändlighet. Här kifvas och slåss vi människor om allt och ingenting och bygga fåfångans Babelstorn i östan och västan. Så darrar det i jordskorpan, och lamslagna ana vi vår litenhet. Ty vi ha förnummit de stora krafterna och väldiga undren och allting synes oss plötsligt så smått och obetydligt. Då lockar oss halfvet, de öde vidderna, de tunga bergen, allt som är stort och ursprungligt, och med ödmjukt sinne tigga vi nu om värn. I ett dylikt ögonblick må *Plesiosaurus* vakna ur sin mångtusenåriga dröm och ur hafvens djup svinga sig upp på något ödsligt skär. Sina gigantiska halsar sträcka de mot skyn och blicka allvarliga som naturens tystnad. Och vi hälsa dem med vördnad som vi hälsa kraftens majestät.

Så måste konstnären ha tänkt, så tänka vi andra. Därför må man hoppas, att offervillighet lägges i dagen och att om ej det enskilda mäcenatskapet skulle vara tillfyllest, vårt hela folk träder emellan för att möjliggöra en idé som tjugat enhvar hvilken mött den. Som konstnären tänkt sig skola hans jätteödlor resas på en naturlig kobbe framför inloppet till Stockholm eller Göteborg. Utförda i svart brons ger han dem en höjd af tolf meter och kostnaden för gruppen anslås till 100,000 kr. — Intet land skulle ha en motsvarighet. Gåtfulla skola de ligga i sommarens sol och i vintriga natten, gåtfulla, stumma, inspirerande.

Den norske skulptören *Gustav Vigeland* har af landsmän i North Dakota, U. S. A., erhållit i uppdrag att utföra ett monument öfver president Roosevelt, hvilket är afsedt att resas framför landbruks-högskolan vid Fargo. Då såväl i svenska som i utländska pressen tämligen vilseledande afbildningar varit synliga, återgifva vi med konstnärens tillåtelse ett nytt fotografi af originalmodellen i Kristiania, sådan den slutligen gillats af *Vigeland*. Ännu äro ju ej detaljerna utarbetade, men grundtanken är fastslagen och talar sitt vackra språk i bilden. Då president Roosevelt, som 1905 erhöll Nobelska fredspriset, i anledning därpå i en snar framtid kommer att besöka Kristiania för att hålla sitt föreskrifna föredrag, torde han beredvilligt underkasta sig några sittningar, hvarvid skulptören finge utarbeta porträttligheten. Gruppen utföres i brons i mer än naturlig storlek.

Efter fotografi.

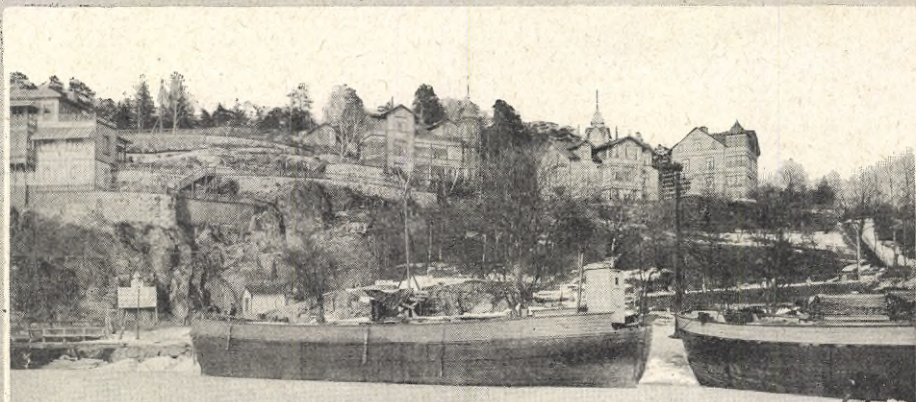
VIGELANDS SKIZZ TILL ROOSEVELTMONUMENT.

Kliché: Bengt Silfverparre.

DET STÖRRE STOCKHOLM. II.

Sedan i frågan om införlifvandet medhufvudstaden af grannkommunerna, en fråga, som genom den snabba uppväxten af moderna arbetarförstäder inom deras rämärken blifvit allit-

VY FRÅN LIDINGÖN.

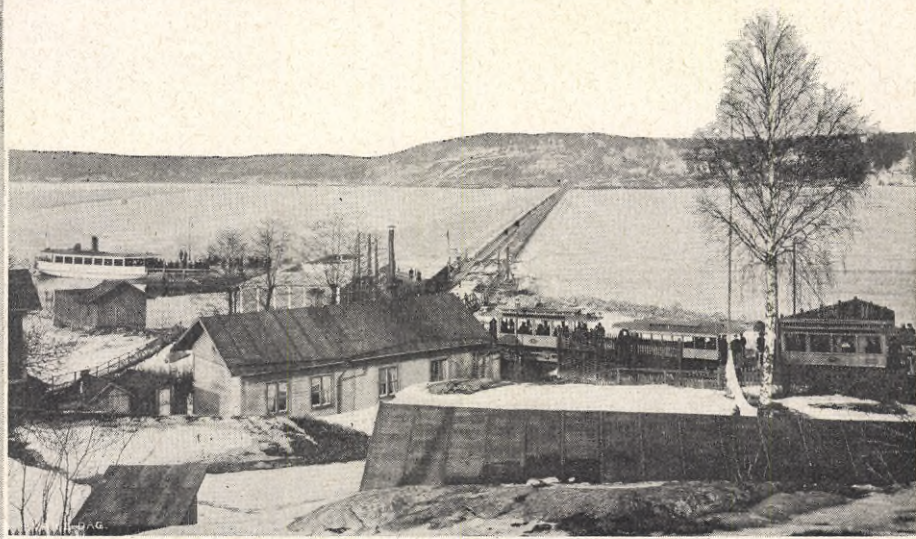

er öfver de norrut belägna platser, som beröras af inkorporeringen: Hufvudsta, Sundbyberg, Dufbo. De i dag afbildade trakterna äro af

VID LIDINGÖ-FÄRJANS TILLÄGGS PLATS.

merbrännande, det afgörande steget tagits i mars 1908 genom stadsfullmäktiges beslut att inleda underhandlingar med kommunerna ifråga, meddelade H. 8. D. i n:o 27 en redogörelse för saken. Samtidigt visade vi några vy-

UTSIKT ÖFVER LIDINGÖN.

läggningarna och ha tvifvelsutan mycket att vinna ifråga om rättsväsen, ordningsmakt, hygien och kommunikationer på

VY FRÅN LILJEHOLMEN (Kommunalhuset).

LILJEHOLMSBRON.

inte mindre framtidsintresse. — Liljeholmen söder om Söder och Gröndal med sin idylliska

VY FRÅN GRÖNDALS VILLASTAD.

en förening m storstaden. Lidingön åter är ju redan genom sitt läge predestinerad till en framtida villastad af storstilade dimensioner,

mälarstrand äro i första hand befolkade af tjänstemän och arbetare vid de närbelägna stora industriella an-

hålst sedan den nu fått den direkta spårvägs-ångfärförbindelsen till stånd.

SPORT OCH IDROTT.

Nyligen anlände till huvudstaden tvenne unga engelsmän, R. C. Anderson och H. Lumb, som i kanot gjort den vidlyftiga färden från Kristiania tvärs igenom Sverige via Fredrikshald—Tistedalen—Mariestad—Hjälmaren fram till Stockholm, i allt omfattande en sträcka af nära 76 mil.

Färden, som startades i Kristiania den 21 juli och fullbordades på 29 dagar, har företagits i en 5½ meter lång och 81 cm. bred kanot af den s. k. canadensiska typen med tvenne sittrum och ett vattentätt skott, där behöfliga effekter förvaras. Båten för dessutom ett lätt se-

DE BÅDA ENGELSKA KANOTIDROTTSMÄNNEN MR LUMB OCH MR ANDERSON.

EN DUKTIG UNG SKYTTE: 13-åringen Claes Eliasson från Ansås i Skåne.

Vid de nyligen hållna täflingskjutningarna inom Kristianstads län för året tilldrog sig en af deltagarne särskild uppmärksamhet: det var 13-åringen *Claes Eliasson*, tillhörande Ansås skyttegille, hvilken visade sig som den bäste II kl.-skytten. Han uppnådde vid täflingarna 82 points.

KANOTEN, hvori de båda engelsmännen företagit färden Kristiania—Stockholm.

gelställ för två små dukar, som då omständigheterna varit gynnsamma kommit till användning.

Under hela resan rådde det härligaste väder, som medgaf tältning i det fria, och då resenärerna hunno fram till målet, brunstekta och härdade, omhändertogs de af medlemmar ur Stockholms kanotförening, som tillfullo senterade deras entusiastiska skildringar.

(Kanotintresserade hänvisas till *Varias* rikt illustrerade artikel om kanotidrott i aug.-numret).

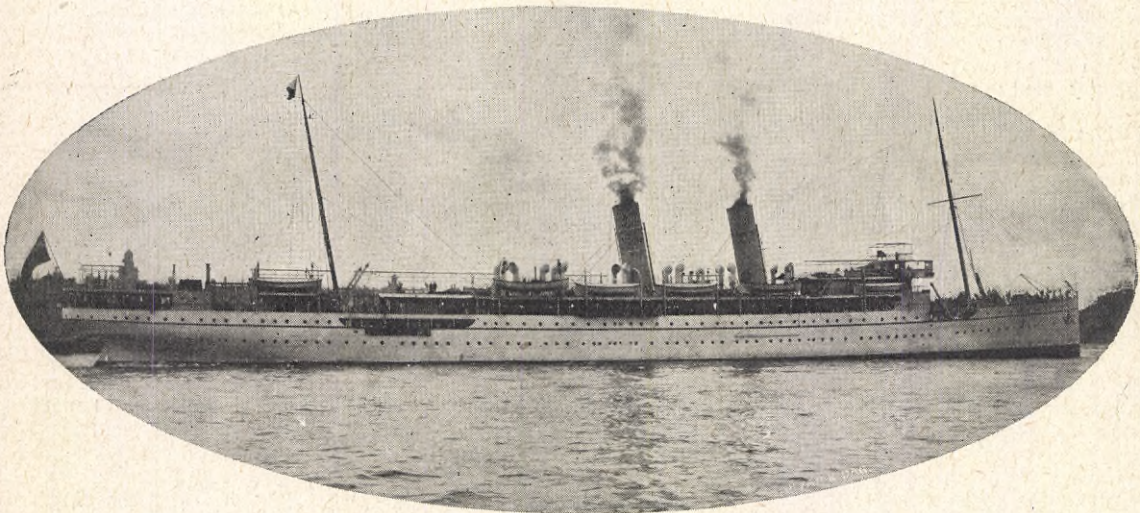
H. 8 Da STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Kitché: Bengt Stjefersparre

OLD BOYS TÄFLINGAR I STOCKHOLM. Vi namnteckna från vänster till höger å bilden: *Sittande*: H. Arbin, O. Schörling, O. Gibson, A. F. Forsberg; *stående*: S. Åfeldt, C. F. Carlander, A. Nilsson, P. N. Persson, J. Fridén, F. O. Carlsson, Hj. Blomkvist, A. Lagerberg, J. A. Lundgren, R. Abrahamson, Per Langborg, G. Rundberg, M. Åfeldt.

Som en följd af det lyckade uppslag, hvilket förra vintern tog sig uttryck i "Old Boys" täflingar inom skridskosporten, anordnades nyligen i Idrottsparken slika kraftmätningar efter ett mer omfattande program därvid det "gamla gardet" mötte med många af sina mest ärorika veteraner. Kanske att de styfnat något

i lederna, kanske äfven att tiden med varsam hand rundat deras fordom seniga former, men som bas för hela deras uppträdande kan läggas det bevingade ordet: "det gamla gardet dör — men ger sig inte!" Årligt släppte de till krafterna, och de resultat, som uppnåddes, gäfvö mången yngling smått att tänka på.

H. 8 Da STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Kitché: Kem. A.-B. Bengt Stjefersparre Stilm.—Gbg.

TURISTÅNGAREN SALSETTE PÅ BESÖK I STOCKHOLM.

En af det namnkunniga bolaget Peninsular and Oriental Steam Navigation Company's praktfulla turistångare har för en gång hittat vägen till Stockholm. Salsette är en heit ny ångare om närmare 2,400 reg. tons och egentligen afsedd för traden Marseille—Bombay, men användes, innan den insattes i sin regulära trafik, för längre lustresor. En tur med densamma

är dock ett kostsamt nöje. För en tripp under en månads tid chargerar t. ex. för första klass 945 kr. och för 2:dra klass 660 kr. inklusive vivre, men i dessa priser ingå hvarken vin eller spirituosa ej heller afgiftsfritt deltagande i utflykter som arrangeras till lands.

CHRISTINA NILSSON 65 ÅR.

Efter fotografi.

TVÅ PORTRÄTT AF CHRISTINA NILSSON, GREFVINNA DE CASA MIRANDA, det till vänster det senast tagna af grevinnan.

Kliché: Bengt Skiftersparre.

Den 20 augusti firade *Christina Nilsson*, grefvinna de Casa Miranda sin sextiofemårs födelsedag på Gårdsby i närheten af Växiö. Den frejdade sångerskan fick mottaga talrika bevis på den beundran och tillgifvenhet hon vunnit. — Christina Nilsson bör kunna skåda tillbaka på de gångna åren med dess framgångar med en så oblandad glädje som blott få.

Efter triumftågen ute i världen, där hon lyckades lägga publiken för sina fötter med sin rika konst, har hon i år som sedvanligt för någon tid återkommit till sin hemort, som bundit henne med oslitligt kärä band. — Vid hennes femtioårsjubileum som sångerska bragte H. 8. D. (årg. VII: 47) en rikt illustrerad biografi öfver Christina Nilsson de Casa Miranda.

Det är icke så länge sedan Norrland på allvar upptäcktes af våra diktare. Men så kom då med ens norrlandsberättelsen som en flod, hvars fördämningar plötsligt brutits, med friskt och kyligt vatten och med mycken värdelös bråte på ytan. Icke så som hade Norrland dessförinnan alldeles stått utanför vår diktning.

Den 18 augusti gick en af de skriftställare ur tiden, som före norrlandsberättelsens genombrott med i varm hembygdskärlek bottnande konstnärlig sträfvan sökte gifva oss lifsbilder med norrländsk miljö.

Det är framför allt som författarinnan till "En liten värld bland fjällen" och "Barnen från Frostmofjället", man vill minnas *Laura Fitinghoff*. Där har hon målat den idyll midt i ett kargt landskap, som

för henne var bilden af människans lyckosträfvan och dennas seger midt i det lif, hvars hårdhet hon själf kärft fått pröva.

Fru Fitinghoff hade växt upp i Sollefteå i en gammaldags prästgård, där lifvets allvar från första stund inskräpts. Och hur hon sedan flyttat Sverige rundt har minnet af och kärleken till Norrland och den patriarkaliska andan i hemmet aldrig lämnat hennes diktning utan sin prägel.

Kort efter det hennes oskiljaktiga väninna i lif och diktning Mathilda Roos kallats hädan, gick äfven hon bort, lämnande deras gemensamma stuga vid Stockunds utanför Stockholm tom.

Hennes folkliga romaner, noveller och, kanske framför allt, barnböcker skola länge bevara sin tjusning för dem som älska en frisk förströelse.

Foto. Hansqvist, Stockholm. LAURA FITINGHOFF. †

DANMARK-EXPEDITIONENS HEMKOMST.

Efter fotografi.

»DANMARK»-EXPEDITIONEN ANKOMMER DEN 23 AUG. TILL KÖPENHAMN.

Kliché: Kem. A. B. Bengt Silfverparre Skån—Gbg.

Hälsad af väldiga människoskaror som samlats på Langelinie anlände vid 10-tiden på söndagens morgon den 23 aug., med flaggan hissad på half stång, den danska *grönlandsexpeditionens* ångare "Danmark" till Köpenhamn, därmed ändande sin forskningsfärd, som i isöknen kostade tre människor lifvet — Mylius-Erichsen, författaren och upptäckaren, löjtnant Höeg Hagen och deras följeslagare grönländaren Brönlund.

En orientalistkongress har i dagarne hållits i Köpenhamn, besökt af representanter från en mängd länder världen rundt. Från Sverige närvaro professor K. V. Zettersteen, Upsala (såsom representant för svenska staten och Upsala universitet), professorerna O. E. Lindberg och B. P. E. Lidén (för Göteborgs högskola), prof. J. Chr. Moberg (för Lund) och kyrkoherden S. A. Fries. Beslut fattades om att nästa kongress skall hållas i Athén.

Efter fotografi.

ORIENTALIST-KONGRESSEN I KÖPENHAMN.

Kliché: Kem. A. B. Bengt Silfverparre Skån—Gbg.

Foto. Lindhé, Skara. Kliché: Bengt Ståfersparre.
MINNESSTENEN ÖFVER PROF. PETER HERNQVIST OCH
S. A. NORBERG, veterinärväsendets grundläggare i Sverige, ny-
ligen aftäckt på Härlunda kyrkogård vid Skara.

Sveriges veterinärläkareförening höll årsmöte i Skara den 17 och 18 aug. Mötet, som var bevestadt af ett 100-tal veterinärer från skilda delar af Sverige, öppnades med en vacker och tilltalande högtidlighet på Härlunda kyrkogård, aftäckandet af en *minnesvård öfver svenska veterinärkårens tvenne stora föregångsmän* professor Peter Hernquist (f. 8 maj 1726; död 18 dec. 1808), grundare af Sveriges första veterinärinrättning, och hans efterträdare öfverdirektör Sven Adolf Norling (född 10 nov. 1785; död 20 sept. 1858). Hernquist, som var Linnés lärjunge och vän, upprättade med ett litet anslag af staten 1776 på hemmanet Brogården vid Skara ett hästlasarett samt ett apotek och laboratorium. Efter mycken möda fick han sedermera ytterligare anslag och med hjälp af dessa, men framför allt genom sin egen oftervillighet lyckades han få till stånd Skara veterinärinstitut där han verkade i trettio år utan annan egen lön än professorstiteln 1778. Norling, som 1813 utnämndes till föreståndare för detta institut, förordnades 1820 att anlägga en veterinärinrättning i Stockholm, hvars chef han blef, och kom där att fullborda föregångarens verk och uppbunga det till ett anseende, som gjorde vårt land heder och väckte utländingarnes beundran.

Monumentet består af en bautasten i granit, hvari infällts porträttmedaljonger af Hernquist och Norling, och reser sig på en upphöjning, omsusadt af ståtliga träd.

Vid aftäckningshögtidligheten talade prof. J. G. H. Vennerholm och länsveterinär Ernst Schoug för minnet af svenska veterinärväsendets bägge grundare.

Efter fotograf.

HEMSK ELDSVÅDA I ERSMARK.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Ståfersparre Stålm.—Gbg

Natten mellan den 19 och 20 aug. härjades den en mil norr om Umeå belägna stora byn Ersmark af en eldsvåda, som ödelade 4 stora gårdar med tillhörande uthus och innebrände ett 30-tal kreatur. En häftig blåst rädde vid olyckstillfället; men till all lycka för den öfriga delen af byn ändrade vinden under nattens

lopp riktning — eljest hade helt visst olyckan fått betydligt större omfattning. Dåligt brandmateriel och brist på vatten omöjliggjorde energiskt arbete mot den förödande elden; först när elden pågätt i 4 å 5 timmar, kude en spruta från Umeå börja hjälpa till att begränsa den.

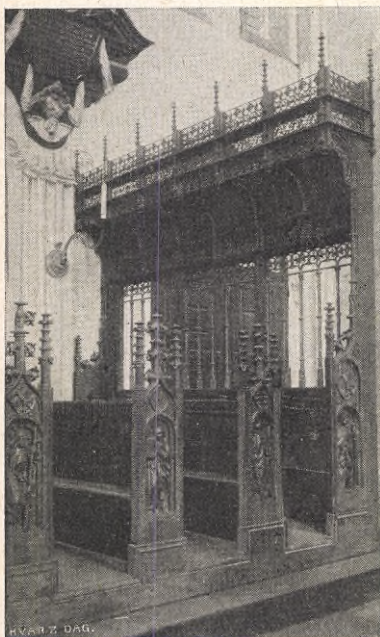
LÜBECK OCH SVENSKARNE.

Det finns väl få tyska städer, med hvilka så många svenska minnen äro förknippade som med "Die freie und Hansestadt Lübeck". Icke 15 år efter stadens anläggande på sin nuvarande plats — år 1143 — komma därifrån sändebud till de nordiska rikena, däribland Sverige, med inbjudan till dessa lands köpmän att besöka den nya staden.

Och ungefär år 1175 afslöts mellan Lübeck och Sverige en traktat, 75 år därefter förnyad af Svea rikets mäktige riksföreståndare, Birger Jarl, och med för den fria hansestaden synnerligen gynnsamma villkor.

När sedermera Lübeck från 1300-talets början såsom ledare af Hansan, denna stora och mäktiga sammanslutning af nordiska handelsstäder, i mer än tvenne sekel stod på höjden af sin makt, behärskade dess flotta Östersjön, och ägde dess rådslag stor betydelse för de nordiska rikena.

Hvad nu särskildt Sverige beträffar så fanns det helt säkert håller ej under hela medeltiden någon stad, som hade så omfattande handelsförbindelser med detta land, som Lübeck. Dessa gällde visserligen först och främst det då till Danmark hörande Skåne, men också, och detta i ej oväsentlig grad, det öfriga nuvarande Sverige.

Efter fotografi.

Kliché: Bengt Silfverparre.

2. SKÅNEFARARNES BÄNK I MARIENKIRCHE. I stolens öfre del vapnet med de tre sillarna.

Efter fotografi.

1. MARIENKIRCHE.

Kliché: Bengt Silfverparre.

Det torde därför vara af sitt särskilda intresse att erinra om dessa våra förbindelser med den berömda hansestaden.

Hanseaterna hade sina kontor i London, Brügge, Novgorod, Bergen och Skåne. Från Skåne levererades isynnerhet sill som i oerhör-

också under långa tider borgerskapets företrädare inför rådet, och i "Marienkirche" i Lübeck hade de t. o. m. sina egna banker. Sjöhandeln hade under denna tid så stor betydelse, att dess utöfvare, hvilka bildade ett skrå för sig, "die Schiffergesellschaft", byggde sig ett eget hus. Detta som blef färdigt år 1535 finnes ännu kvar i oförändradt skick. Väggarna prydas af gamla målningar, hvilka

under tidernas lopp blifvit så brunfärgade af tobaksrök, att de knapast kunna urskiljas, och från taket nedhänga talrika skeppsmodeller. I den stora salen stå rader af banker med höga ryggestöd, på hvars gaveländar vapen utvisa för hvilken nation de voro afsedda. Där se vi Rigas borg, nyckel och kors

da mängder fångades vid Sveriges sydkust. Hufvudnederlaget befann sig på den lilla flacka landtungan vid Falsterbo, och här voro af Östersjöstäderna i främsta rummet Lübeck och därefter Stralsund, Rostock och Stettin företrädade. Hvarje stad hade sitt särskilda område. Detta kallades "Fitte", och här hade de sina kontor, upplagsplatser m. m. På Lübecks fanns mer än 50 byggnader. (Man hade t. o. m. kyrkor för främlingarnes räkning i somliga af handelsstäderna, bland hvilka Marienkirche i Lübeck (bild 1) var den äldsta). Alla dessa områden tillsammans utgjorde en enda stor marknadsplats, hvilken isynnerhet vissa tider af året företedde stor liflighet. Detta Hansanederlags och Skånekompaniets vapen (bild 2) utgjordes betecknande nog af en sköld med tre sillar på guldgrund. Skånefararnas älderman var

Efter fotografi.

Kliché: Bengt Silfverparre.

3. SCHIFFERGESELLSCHAFT.

bredvid Revals tre leoparder. Det var Östersjö-fararnas och således också Skåne-fararnas bänkar. Sedan kommer Bergen-fararnas plats med den halva örnen och den krönte stockfisken, och slutligen Nordsjö-fararnas med ett skepp och två båthakar. Numera är detta hus en företrädesvis af främlingar

besökt "Kneipe", som med sin troget bevarade ålderdomlighet utgör ett präktigt minnesmärke öfver dessa gamla sjöbjörnars lif och verksamhet. Likaledes bära rådhuset, — 1251—1744 — (bild 4), hvarest Hansaförbundet hade sina sammanträden, samt de stora stadsportarna "Holstentor" — 1469 — (bild 5), och "Burgtor" — 1444 — (bild 6), vittnesbörd om flydda tidens glans och makt, då t. o. m. hela

Efter fotografi.

4. RÅDHUSET.

Kliché + Bengt Sjöfverparre.

riken måste foga sig efter Lübecks vilja.

Ännu så sent som under Gustaf Vasas strid mot Danmark veta vi ju, hur Lübeckarne spelade en mycket viktig roll genom att med både krigsmateriel och pänningar understödjade svenskarne; och allbekant är deras deltagande i Grefvefejen, där de hade

äfvén Sverige som motståndare, och därur de icke utgingo som segrare. Genom denna strid förlorade Lübeckarne för alltid sitt handelsöfvervälde i vårt land.

Också i nordiska sjuårskriget stod Lübeck som svenskarnes fiende, då det, jämte Danmark, sökte af handelspolitiska skäl uttränga svenskarne från Estland.

Af all denna makt finnes nu föga om ens något

Efter fotografi.

5. HOLSTENTOR.

Kliché + Kem. A. B. Bengt Sjöfverparre Sthlm—Gbg.
6. BURGTOR.

Efter fotografi.

Kliché: Bengt Stålvareparre

7. SVENSKA KYRKAN I LÜBECK.

kvar, dock har Lübeck isynnerhet på senaste tiden kraftigt och framgångsrikt börjat upptaga konkurrensen om handeln på de nordiska rikena. Förbindelsen med Sverige är synnerligen liflig, och för sjömännen på de talrika svenska båtar som besöka Lübeck finnes en nyligen uppförd svensk kyrka (bild 7).

Den är byggd helt och hållet af grönt tegel och har ett utmärkt läge nere vid hamnen, genast synbar för hvarje svenskt fartyg som löper in i hamnen. Många äro för öfrigt också de svenskar, som äro bosatta i den gamla vackra, ärevördiga hansestaden, med hvilken så många fredliga eller blodiga minnen äro förknippade för vårt land — minnen, som här blott delvis och ofullständigt kunnat antydast.

Den världsbekante f. skomakaren *Wilhelm Voigt* som den 16 oktober 1906 med begagnande af sin kännedom om preusseriets inflytande på tyska militärens och tjänstemäns tankeförmåga utförde sin beryktade bragd i staden *Köpenick*, har nu efter 20 månaders fängelse benådats.

„Kapten von Köpenick“ förvärfvade genom sin odödliga bedrift allmänna sympatier, och man förlät honom hvad af förbrytelse som låg i hans stora spratt, hälst när det blef bekant huru svårt han alltid haft att försörja sig genom hederligt arbete, tack vare polisens förmåga att trakassera den forne tukthusfången.

Nu torde Voigt komma att exploatera den fars, han i verkligheten själf utfört, på varietéscener — anbud härom ha ej fattats. Meningarna må nu vara delade om „kapten v. Köpenick“ skall

Guld-ax

har vunnit allt fler vänner under sin hittillsförflutna lifstid.

I kupéen och på ångbåten, i familjekretsen och på sommarnöjet är den oersättlig. Ingen annan svensk tidning går i samma genre som *Guld-ax*, hvars innehåll är:

RIKT ILLUSTRERADE

UTMÄRKTA SVENSKA
ORIGINALBERÄTTELSE,
SKISSER,
NOVELLER,
HUMORESKER,
EN HÖGINTRESSANT ROMAN,
TIDSFÖRDRIF,
KÅSERIER,
ANEKDOTER,

LITTERÄRA TÄFLINGAR MED
1500 KRONOR I PRIS,
HUFVUDBRYTÄFLINGAR
m. m.

Hvarje vecka utkommer ett 24-sidigt häfte, å 10 öre.

Prenumeration i hvarje bokhandel, tidnings- och postkontor.

öka sympatierna för sig genom uppträdande på varietétribuner — men nog komma såväl han som impressarierna att länge kunna göra sig en god inkomst därå.

Efter fotografi.

EFTER FRIGIFVANDET: SKOMAKAREN WILHELM VOIGT, „KÖPENICK-KAPTENEN“, som nu till allmän tillfredsställelse benådats efter 20 månaders fängelse.

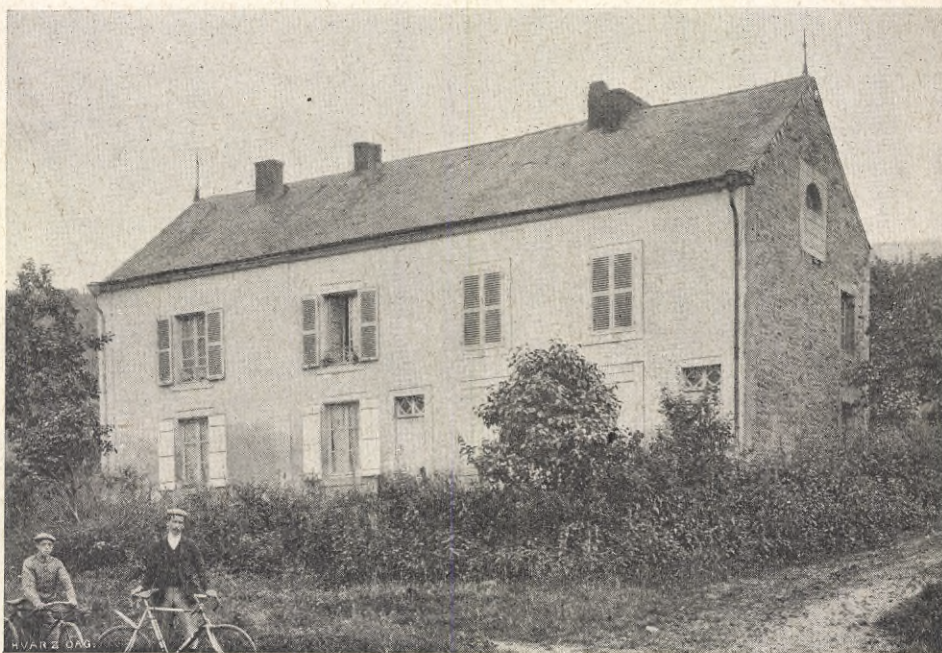
Efter fotografi. KONUNG EDWARD PÅ SOMMARBESÖK I MARIENBAD (närmast på bänken synes konungen sittande).

Konung Edward har denna sommar som så många föregående ställt sin sommarresas kurs till Marienbad. I år har emellertid resan fått en vidsträcktare mission än vanligt, då med den förenats besök hos kejsar Wilhelm och kejsar Franz Josef. Därför har också denna rekreationsresa fått sken af att äga politisk betydelse, och furstemötena i Cronberg och Ischl ha gifvit anledning till en hel del kannstöperi. Det österrikiska

besöket måste tydligen betraktas som en gratulationsvisit till Frans Josefs 60-åriga regeringsjubileum. Mötet i Cronberg torde däremot förebåda det alltjämt uppskjutna officiella besöket i Berlin, som förorsakat så många rykten om klyftans vidgande mellan England och Tyskland. Emellertid faller det sig helt naturligt att den turkiska frågan exempelvis icke kan undgå öfverläggning vid ett monarkmöte som detta.

En historisk byggnad. Det lilla huset vid vägen från Donchery till Sedan, där i den tidiga morgonstunden den 2 sept. 1870 den minnesvärda underhandlingen mellan Napoleon III och Bismarck ägde rum, torde snart själf vara ett minne blott.

Den nuvarande ägaren, som nyligen öfvertagit den lilla byggnaden, tänker nämligen låta nedrivna densamma för att där uppföra en större — och så är ännu ett vittnesbörd om det blodiga kriget 1870—71 borta.

Efter fotografi

DEN BYGGNAD NÄRA SEDAN, där Napoleon III och Bismarck 2 sept. 1870 underhandlade, skall nu rivas.

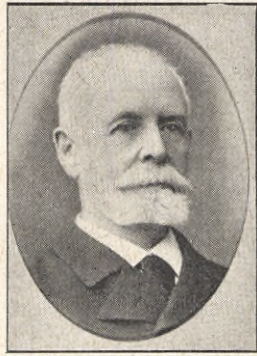
Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöfversparre Ståhl—Gbg.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI.

O. F. BENZER.

75 år fyller d. 3 sept. kyrkoherden i Sunnerbergs pastorat, O. F. Benzer. Stud. ex. 54, lärare i Halmstad 57, kollega i Uddevalla 59, i Gbg 62-91, prästvigd 65, kyrkoh. i Sunnebergs pastorat 91. På sin tid led. af Göteborgs stadsfullm. och kyrkofullm., af kyrkonämnd och kyrkoråd samt ordf. i Majornas sjukhusstyr.

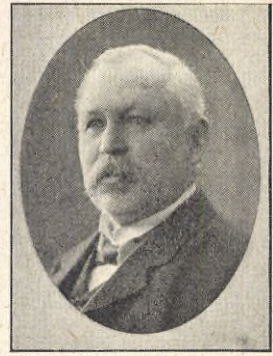
F. LETTSTRÖM.

F. bankdirektören Gustaf Lettström i Stockholm fyllde d. 25 aug. 65 år. Tjänsteman i Stockholms ensk. bank 62, stud. bankväsendet hos Crédit Lyonnais i Paris 73, kassadirektör i Stockholms ensk. bank 74-92, revisor 1900 och medlem 03 af styr. för Stockholms stads sparbank.

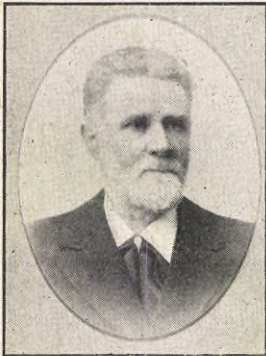
C. OLSSON.

60 år fyller den 1 sept. rådmann Carl Olsson, Eskilstuna. F. d. led. af stadsfullmäktige, drätselkammare, landsting, styrelseledamot i Eskilstuna stads sparbank, A. B. Nordiska kreditbanken, jemte flera kommunala och enskilda företag.

C. A. BRINCK.

60 år fyllde den 17 aug. postmästaren Carl August Brinck i Lund. E. o. postexpeditör 69, postexpeditör 74, kontrollör 80, postmästare i Lund 92. Led. af stadsfullmäktige i Helsingborg 91-92, i Lund sedan 98, led. af drätselkammaren i Lund sedan 03 m. m.

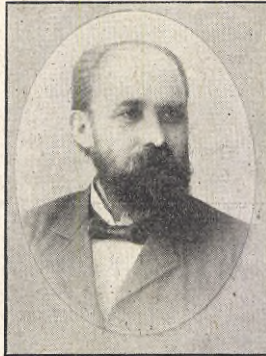
C. G. L. WICKBOM.

70 år fyllde den 16 aug. bankdirektör Gustaf Wickbom i Växjö. Stud. ex. 59, kameralex. 61, e. o. landskanslist i Växjö 63, Kamerer i Smålands Ensk. Bank i Växjö 64, direktör 89, afsked 07. Mångårig ordförande i Växjö spritbolag.

E. M. I. LÄFTMAN.

Kontraktsposten och kyrkoherden Emil Läftman i Nora fyllde den 16 aug. 65 år. Stud.-ex. 61, prästvigd 68, kyrkoh. i Nora stads- o. bergsförsamling sedan 02. Kontraktspost i Nora kontrakt sed. 07.

L. G. BROOMÉ.

Led. af Riksd. A. K., folkskolläraren Lars Gustaf Broomé i Bärsjöfyllde den 17 aug. 55 år. Folkskoll. i Bärsjöf sed. 76. Led. af Riksd. A. K. för Luggude domsagas södra valkr. 1900-08, suppl. i konstitut.-utsk., medl. i Frisinnade landsför. förtroenderåd 02-08, 2:dre sekr. i Den svenska interparl. fredsgruppen.

C. T. af EKENSTAM.

Häradshöfding Carl Theodor af Ekenstam i Visby fyllde d. 17 aug. 50 år. Stud.-ex. 78, hofrättsex. 83, v. häradsh. 86, häradsh. i Gotlands södra härafs domsaga 96. Led. af Riksd. F. K. sed. 98, statsrevisor 04-06, landstingsm., v. ordf. i Gotl. läns landsting, led. af stadsfullm. i Visby. Led. af Landbruksakademien.

N. M. STENHOLM. †

I sitt 90:de år afled den 23 aug. prostens Nils Magnus Stenholm i Flöby. S., som var präst i Flöby församling i Öfver 67 år, innehade många förtroendeuppdrag och kommunala befattningar, var landstingsman, ordf. i dir. för Mösserby Vattenkuranstalts A. B. m. m.

A. F. ROSENSVÄRD. †

F. d. kommandören vid kungl. flottan Alexis Felix Petersén Rosensvärd afled i Bonneby den 9 aug., 88 år gammal. Sekundlöjtn. 40, kommandör 68, afsked 83. Deltog i Dansk-Tyska kriget 49. Chef på olika fartyg 51-65, eskaderchef 72, 73. Vartschef 72-75. Militärchef i Carlskrona 75-78.

F. W. A. von SCHWERIN. †

Häradshöfdingen, greve Fritz Werner August von Schwerin afled i Hvetlanda den 17 aug. Född 49, stud.-ex. 69, hofrättsex. 78, v. häradshöfding 80, häradshöfding i Östra härad 91. Ordf. och verkst. dir. i Hvetlanda-Säfsjö, och Hvetlanda-Mällilla järnvägar, ordf. i Hvetlanda municipalstyrelse.

**BLIF
MEDARBETARE
i
HVAR 8 DAG**

Skrif aldrig och fråga först — tid går därvid förlorad — utan insänd hvad Ni tror lämpar sig för tidningen, vare sig berättelser, uppsatser eller goda fotografier af tilldragelser m. m. för dagen.

ETT BREF.

FÖR H. 8. D. AF *Einar Norlén*.

Min vän!

Det är mitt lifs tragik att jag aldrig kan göra något helt. Det är något brustet inom mig, ja, något brustet . . .

Jag har gråtit efter lifvet, jag har trånat mig döds-trött. Men så kunde det midt i alltsammans komma öfver mig en sådan där stund af tanklös och innehållslös glädthet — en glädje öfver ingenting och en fånig lust till hvardagens intiga förströelser. Och så gick den också och lämnade löje och leda efter sig . . . Ah, nu vet jag! Jag har ljugit på mig själf, det finns i alla fall en grundton hos mig: Själfföraktet — nej, det är inte det rätta ordet. Förundran öfver mig själf, skall jag kalla den så? En bitter, löjeblandad förundran öfver detta jag, som icke är något jag. Ty, ser du, jag känner det, som om det aldrig vore riktigt jag själf, som handlade och tänkte och led — det är två skilda personer, nej, flera. Och ingen får jag riktigt fatt på, ingen är riktigt jag.

Någon har sagt mig, att jag är produkten af den miljö, där jag befinner mig. Och många ha beklagat eller förhånat min brist på vilja.

Kanske det är så enkelt. Men har jag då aldrig velat riktigt glödande, har jag aldrig kämpat mig fram till resultat? Det vet du, att jag gjort, Gunno. Och oftast var det i strid mot omgifningen, jag handlade. Kanske det rent af var oppositionslustan, som dref mig framåt?

Men när jag väl en gång handlat, syntes mig alltsammans med ens så oändligen meningslöst. Och i reaktionen, som följde, ref jag ned alla resultat.

Du kanske undrar, om jag inte kände mig samlad under själfva viljespänningen, om jag inte då fann mig själf. Nej, vet du, jag tror, jag handlade i en sorts trött envishet, det var alltsammans. Har du inte känt det . . . när man väl kommit i gång med ett arbete, är det inte rent af som ett slags hvila för en att få hålla på med det? Man är uppgifven af trötthet, men man går och inbillar sig, att förändringen skulle trötta en än mer. Och så fortsätter man. Det är en sorts tröghetslag hos en, säg, är det inte? —

Nej, nu vill jag bryta tvärt af och bara berätta. Det var ändå det, jag skulle.

Jag försäkrar dig, att från början var mig hans kurtis motbudande. Men en tid slapp jag honom aldrig, han måtte varit blind på bägge ögonen eller också "kemiskt ren från takt", som du brukar säga. Och ändå kom han mig aldrig ett fjät närmare. Jag tror, det sårade hans egenkärlek betydligt. Till sist gaf han tappet och började ägna en annan sin uppmärksamhet. Det är synd om henne för resten. Hon var alldeles för god för en sådan som han. Ty han lyckades blott alltför väl med henne.

Då — ja, då var det, som den onde anden for in i mig. Jag beslöt att göra henne fältet stridigt. *Hvarför* jag gjorde det — uppriktigt, Gunno, jag vet det inte! Det var inte bara ärelystnad, inte koketeri . . . Elakhet, simpel "kvinnlig" elakhet? Nej, jag försäkrar dig, jag tänkte aldrig riktigt på, hvad jag gjorde. Nu ångrar jag mig och förundrar mig öfver mig själf. Se där ha vi förundran igen! —

Jag gick alls inte bröstganges tillväga — det för-

lora vi kvinnor alltid på att göra — jag bara lät honom få några skymtar af aning om att han inte var mig helt och hållet likgiltig — Ack, hur kunde jag! — — Han höll sig nog på sin kant i början — han skulle väl hämnas! — men snart föll han tillföga. Ibland, när jag såg hans förälskade blickar, gick det en rysning igenom mig, och jag började längta efter att kunna ta tillbaka allt, hvad jag sagt och gjort. Men . . . det blef aldrig af. Så kom ledan öfver hans fadda artigheter och uppmärksamhet och smicker. Jag var utledsen på allt, på honom och på mig själf i synnerhet. Och ändå lät jag det gå.

Men en gång beslöt jag i alla fall att ändra mitt sätt emot honom och låta honom förstå mina verkliga känslor. Ja, det var ju för resten i morse, jag fattade det beslutet. Och nu . . .

Det var tröttheten, det var tröghetslagen, som åstadkom det, Gunno! Jag var uppgifven af trötthet öfver det alltsammans. Men när jag så råkade honom, syntes det mig så oändligt mycket tröttsammare att ändra mitt sätt. Jag saknade tillräcklig samling för det, och det var så mycket bekvämare att låta det gå . . . Jag borde väl ha anat! . . .

Vi gingo vägen utmed sjön — ack, den vägen minns du nog! Nu skall den för alltid vara vanhelgad för mig. — Solen gick just ned, och aftonrodnaden var sällsynt praktfull. Jag tror, den som vanligt fångade min blick, tills den skymdes och fördes bort i drömmar. Och jag förstär nu, hur han tydde min veka stämning till sin favör — Gud, hvad männen äro skarpsynta! — och fann stunden lämplig. Han sade ingenting, frågade ingenting, han var ju så säker! Han lade armen helt varligt om mitt lif och kysste mig. Det var ingen brutalt lidelsefull eller stormande kyss. Det var som om han fruktat att skrämma bort mig med sin lidelse. Ty lidelse fanns där, Gud nåde mig, det såg jag af hans blickar.

Hvad jag gjorde? Det enda möjliga! Jag rusade upp och lämnade honom. Jag sprang som för lifvet hemåt till. Och hela tiden brände hans skygga kyss som eld, som en skammens eld på mina läppar, den bränner där än . . .

Och jag vågar skriva till dig, Gunno, efter detta! Och jag vågar alltjämt kalla dig min vän!

Men just denna min hänsynslösa öppenhet — är den inte botgöring nog?

Af barmhärtighet, Gunno, öfverge mig inte! Då vårt förhållande inte längre kan bli något annat, något mera, lät det åtminstone få förbli ett vänskapsförhållande.

Vår kärlek ha vi "dödat med våra brister och fel", din vänskap, Gunno, kan jag inte undvara! Jag har ju intet annat.

Det var tröttheten, som gjorde det. Jag är så gräns-löst trött på allt och alla och allrämest på mig själf.

Så som nu har jag aldrig väntat på brev från dig. Låt det icke bli för länge!

Din Gerda.

P. s. Hvad behöfver jag nämna hans namn? Han skall aldrig vidare ha något att säga någon af oss.

D. s.

H. 8. D:S FOTOGRAFIPREMIERING

för insända fotografier till N:o 47 utföll med 2a pris kr. 10.— till fotograf *Giese, Malmö*.

- A. (aktualitet och värde i öfrigt) 3 point.
- B. (raskhet vid insändandet) 2 "
- C. (utförande) 2 "

Summa 7 point

för foto å sid. 756 (*Renhållningskonflikten*).

IX ÄRG. 48^E HÄFTET INNEHÅLLER:

Nils Hansson. — Carl Milles svanödlor. — Gustav Vigeland's Rooseveltmonument. — Det större Stockholm. II. — Old boys täffingar i Stockholm. — Turistängaren "Salsette". — Sport och idrott. — Christina Nilsson, grefvinna de Casa Miranda. — Laura Fitinghoff f. — "Danmark"-expeditionens återkomst. — Orientalistkongressen i Köpenhamn. — Svenska bilder. — Lübeck och svenskarne. — Köpenick-kaptanen efter frigifvandet. — Brokigt utomlandsnytt. — Veckans porträttgalleri. — "Ett brev", berättelse af Einar Norlén.